

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 17.

A király zászlói.

Nemzetiszin zászlók jelennek meg szana-szét Magyarországi városai és községeiben.

A királyt ünneplik.

Rongyokban lóg tizenhét zászló a szomszéd Ausztriában, a tizenhét tartomány zászlója. Egyik tartomány a másikat tépi, de legjobban, közös erővel a sárga-feketét, az ő papiros egységüknek jelvényét és éneklük hozzá a »Wacht am Rhein«-t.

Császárukat keserítik.

Ország-világ láthatja, hogy a milyen szeretet veszi körül a magyar királyt, éppen olyan keserves dolog osztrák-császári trónban ülni.

Nálunk felhangzik a himnusz: »Isten áld meg a magyart« s a király jól tudja, hogy a legelső magyar ember neve ben van ebben a fohászbán, ben van a nép szívében.

Odaát az osztrákoknak a »Wacht am Rhein« a nótájuk és a »Los von Rom« a jelszavuk. Mind a kettőnek a jelentősége igen világos. A »Wacht am Rhein« a nagy Németország himnusza. Rómától pedig nem azért akarnak elszakadni, mintha a római pápa ellen volna kifogásuk, hanem azért, mert az osztrák császár katolikus, a német császár pedig lutheránus. Ez a két születésnap ajándék.

Tisztára forradalmi állapotok vannak odaát, a melyeknek következményei ma még csak sejtethők, — de be nem láthatók. Egy azonban már is bizonyos. Az osztrák-németek mértéktelen és teljesen

forradalmi agitációja immár nemcsak a Reichsrath funkcionálását akadályozza meg, hanem a delegáció megválasztását is.

Nem akarunk e pillanatban hosszas államjogi fejtegetésekbe bocsátkozni. Nem akarjuk bizonyítani, hogy az immár nyílt és minden fenntartás nélkül működő abszolútizmus Ausztriában kompromittálja az 1867-iki dualisztikus szervezetet és alkotmányunk értelmében szétválasztandókat a kapcsolatokat, melyek Magyarországot az uralkodó személyén kívül Ausztriához fűzik.

Egyelőre csak egyet akarunk már most konstatálni. Ha gróf Thun az összehívandó Reichsrathból tényleg nem kap delegációt, akkor a pragmatika szankcióiból folyó közös ügyeknek eddigi elintézési módja formászerint és gyakorlatilag is kivihetlenné válik.

Már most mi következik ebből?

A magyar parlament, mint a souverain magyar állam képviselője eddig a közös hadügy, közös külügy és a közös pénzügy budgetjogát és ezek vezetésének parlamentáris ellenőrzését az 1867-iki törvény értelmében nem közvetlenül, hanem közvetve a delegációk által gyakorolta.

Ha a delegáció intézménye megszűnik, akkor mi sem világosabb, minthogy mindezek a jogok visszaszállnak minden fenntartás nélkül a magyar parlamentre.

A magyar képviselőház akkor épp úgy közvetlenül fogja tárgyalni a hadügy-, külügy- és a közös pénzügyminiszterek költségvetéseit, mint a hogy eddig tárgyalta a belügyi, pénzügyi, közoktatásügyi stb. költségvetést.

És minthogy a magyar parlamentáris alkotmány első protulatuma a felelős parlamentáris kormány világos, hogy Krieghammer, Goluchowszky és Kállay urak tagjaivá válnak a magyar kabinetnek és kötelességük a magyar parlamentben megjelenni és tárczájukat a költségvetés tárgyalása alkalmával személyesen képviselni.

És akkor Kossuth Ferencz urnak módjában lesz előre bejelentett híres interpellációját a Hentzi-ügyben közvetlenül báró Krieghammer hadügyminiszterhez intézni.

Ez így fog lenni, mert így kell lenni. Hogy ennek az állapotnak a vége nem lehet más, mint Magyarország teljes függetlensége a personalis unio alapján s a hadsereg és külügyi képviselőteljes önállósítása, az — ha az ügyek Ausztriában nem változnak — egész természetes procedura. De ez még a jövő kérdése.

Ám mi addig sem mondhatunk le a közös ügyek parlamentáris elintézéséről. Egy pillanatra sem. Mi alkotmányos parlamentáris független állam vagyunk — és az is akarunk maradni.

Az 1867-iki nemzet nagy része ellenzte, de a többség megkötötte. A többség akarata előtt meghajolt a kisebbség is; a kötés mellett kitartott az egész nemzet, hiven, becsületesen, loyálsan. Nem a mi hibánk, hogy a kötés alapjai most meginognak. Az osztrák nyelvredeletet nem mi bocsátottuk ki; az osztrák nemzetiségeket nem mi uszítottuk egymásra. A kik megcselekedtek, feleljenek saját császáruknak, népüknek, lelkiismeretüknek.

Lehetetlen, hogy a születésnap gra-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kisértés.

(Elbeszélés.)

Edvardó Calandra után: Idem.

Sok-sok esztendő pergett le azóta! Akkor még az utasnak, a ki Priscoban volt kénytelen éjjelre megszállani, nem volt más választása, mint a »Pacsirta«-hoz címzett vendégfogadó. Egy árva kinézésű, nagy szoba szolgált lakásul és konyhául a korcsmáros háznépének, a koromlepte piszkos előszobában költöttek el az ebédet s egy emelettel feljebb, egy szűk kis lyukban aludtak, melyben csak úgy szorosan fért el az almárium, két szék és a rozoga ágy.

Legfejebb négyszer történt meg évente, hogy valaki a lakásba beköltözött, mert az átutazó fuvaros, hajcsár vagy kereskedő az istállóban vagy a széna boglya tetején hált meg, míg a jobb módú idegen meg sem állt a helységben. Az a rettenetes zivatar, mely egy októberi nap estéjén viharzott át a község felett, egy fiatal embert, ki egy csinos uri talyigán közlekedett az országúton, beszorított a fogadó kapuja alá.

A csárdás maga segítette a lovat a vendég kocsijából kifogni, aztán bevezette az utóbbit az istállóba, a lucskos kocsit meg be-

tolta a félszer alá, mialatt a fogadósné lámpát gyújtott, tüzet rakott s egy rakás venyigét vetett a lobogó lángra.

A fiatal ember oda lépett a tüzhöz, megdörzsölte mellette dermedt ujjait és kíváncsian tekintett szét az új helyiségben, hova őt véletlen szeszélye vetette.

— Ön bizonyára nálunk fog meghálni? kérdé a korcsmáros. Csinos szobát s tisztá ágyat bocsájtok a rendelkezésére.

— És a lepedők tiszták?

— Meghiszem azt.

— Aztán mi lesz az enivaló?

— Vaj, szalámi, friss tojás! — vette át a szót a gazdasszony. No még két szalonka megsütve. Ezzel kinyitotta az almárium ajtaját s kirántva onnan hosszú csőrüknél fogva a szárnyasokat, az asztal közepére dobta azokat.

— Igazi inyencnek való étel — jegyezte meg a korcsmáros.

— Kiltötte ezeket? kérdé a fiatal.

— Én löttem . . . a Prián.

— Az egész vidék legjobb vadászterülete!

— Messzire esik innen?

— Körülbelül egy félórányira.

A fiatal ember előfogott egy széket, rátelepedett, jól kinyújtva lábszárait s azután némán bámult bele a lángokba.

— Oh, oh — tette hozzá sajnálkozva — miért is nem hoztam magammal a fegyveremet.

— Hohó! Ön tehát vadász ember? kérdé élénken a korcsmáros.

— Még pedig a szenvedélyes fajtából. Sajnos azonban, mifelénk kevés vad van.

— Hova való ön ha szabad kérdeznem?

— Villarenzóba.

— Jártam már arrafelé. Sem erdő, sem mocsár, csak síkföld és legelő. Fűrj és egyéb semmi!

— Sajnálatomra csak ritkán tudok szabadulni, mióta atyám betegen fekszik, minden az én nyakamba szakad.

— Mi az ön atyja?

— Delriv őrgrófnak a jószágkormányzója.

— Annak az őrgrófnak, a kinek olyan gyönyörű palotája van Turin városában?

— Annak. Most is hozzá igyekezem.

A fogadós erre kifordult a konyhára, jól szemügyre vette a tüzhöz párolgó vadpecsenyét, a megterített asztalt, majd oda lép a küszöb-
höz, hogy kinézzen, milyen képet mutat az égboltozat.

A fellegekből egyenletesen szitált az eső. Még mindig összefüggő, de más áttetsző fátyolt alkottak az égen a fellegek, melyek megett átlátszott gyengén a hold világa.

— Holnap szép időnk lesz — szóló vendégjéhez visszatérve a fogadós. S kitűnő napunk a vadászatra. Eső után elbukik a vad azokból a zugokból is, a hova az embernek le-

ful cziókat meg ne hallja a közös uralkodó. Lehetetlen, hogy meg ne lássa a dekorációt is. Tizenhét apró tépett zászlót, verekedő zászlótartókkal és egy nagy hatalmas trikolor, mely képes betakarni, ha a király akarja azt a tizenhét tépettet egyszerre.

Isten áld meg a magyart s a legelső magyar embert, a királyt!

Képviselőválasztás Szent István-napján.

Mint a *Pesti Hírlap*-ban olvassuk, Szolnok-Dobokamegye központi választmánya a bethleni választókerületben megüresedett mandátumra a választás napját augusztus 20-ra tűzte ki. — Augusztus 20-ról mindenkinek tudnia kell széles ez országban, hogy akkor van Szent István királyunk ünnepe, melyet vallásos és hazafias kegyelettel ül meg minden évben a magyar nemzet. A szolnok-dobokai urak, vagy nem indják, hogy ők Magyarországon vannak, vagy pedig szándékosan kivonják magukat a nemzet érzelmi közösségéből, a mikor Szent István-napjára, mely az idén ráadásul még vasárnapra is esik, tüznek ki képviselőválasztást. A képviselőválasztás nem szolgál munka ugyan, ha ideálisan fogjuk azt fel és ha ideális választást rendezünk; de akkor is elvonja a választó közönséget attól, hogy a vásár- és ünnepnapot annak rendje és módja szerint megszentelje. A szolnok-dobokai központi választmány talán más napot is találhatott volna a képviselőválasztás megejtésére, mint augusztus 20-át. Szeretnők hinni, hogy a *Pesti Hírlap* közlése téves.

Lesz-e már villamos vasutunk?

— Sürgető felterjesztés. —

A villamos vasut ügyében valószínűleg fordulatot jelent a városi tanács felterjesztése, a melyről már tegnap részletesen megemlékeztünk.

A tanács, igen helyesen, rámutat azokra a hátrányokra, a melyek a villamos vasut szerződésének függőben tartása folytán érik a várost.

Pedig nemcsak a közvetett kár tetemes a

városra nézve, hanem a közvetlen is, melyet a huza-vona által szenved. Százhuszonhatezer frtnak a kamataitól esett el, azonkívül a munkásviszonyok javulása révén a fogyasztási adók emelkedése által.

A tanács felterjesztése bizonyára alkalmas ad *Szell* belügyminiszternek, hogy hangoztatott elveit érvényesítse s végre-valahára eldőljön Nagyvárad városának ezen fontos kérdése.

A tanács felterjesztése a következő:

Nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter Ur!

A villamos vasutnak Nagyváradon való kiépítésére vonatkozólag a közuti vaspálya részvénytársasággal kötött szerződést jóváhagyás végett felterjesztettük, azonban annak jóváhagyásáról ez ideig értesítést nem nyertünk. Legyen szabad előterjeszteni, hogy ezen kérdés elintézése városunk jövőjére, messze kiható jelentőséggel bír s a vasut építésének megkezdése nem csak azért halaszthatatlan és *sürgős*, mert a város utcáinak kikövezésére az ideig, míg a villamos vasut vonalait le nem rakatnak; *különösen a Fő-utca már használhatatlan és életveszélyes következtetésének kijavítására* kétszeres költségek elkerülése végett gondolni sem lehet, hanem egy jelentékeny tételnek: a közuti vasut által a város részére fizetendő *százhuszonhatezer frtnak a város 1900. évi és mielőbb elkészítendő költségvetésébe való beilleszthetése* válik kérdésessé és ez ügy elintézésének késleltetése a költségvetés összeállítását, mint annak realitását s a közköltő mérvének megállapítását bizonytalan időre elhalasztja. A Bémer-téri színház környékének rendezése, az ott nyitandó utcák, továbbá a pénzügyi palota előtti burkolat és járda rendezés kérdése, a villamos vasut kiépítésével elválaszthatatlan kapcsolatban lévén, a fejlődés és forgalom kiszámíthatatlan kárára lesz, ha a villamos vasut vonalainak lerakása sürgősen meg nem kezdetik és ezen kérdések nem egyidejűleg, hanem elválasztva oldatnak meg. Rámutatunk tisztelettel azon körülményre is, hogy a versenyző másik társaság: a Tröszt, határozottan kijelentette ajánlatában, miszerint *csak 1899. december 31-éig tartja magára nézve kötelezőnek ajánlatát* s így ha a közuti vasutal kötött szer-

ződés mielőbb jóvá nem hagyatik, a másik versenyző kiszabadulván az obligóból, a villamos vasut kérdése megoldatlanul marad, a melynek visszahatása a város fejlődésére és forgalmára kiszámíthatatlan csapás lenne.

Elősorolva fentebbi indokainkat, a melyek a villamos vasut kérdésének halaszthatatlan megoldását megvilágítják, tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy a villamos vasutra vonatkozólag Nagyvárad város és a közuti vasut részvénytársaság között kötött szerződésnek a város fejlődése érdekében *szoron* kívül leendő jóváhagyását kieszközölni s ezen kérésünket jóakaró támogatásában részesíteni méltóztassék.

Nagyvárad, 1899. aug. 16.

Dr. Bulgyovszky József,
polgármester.

Bomlás a kolozsvári Nemzeti Színházban.

Mikor a közönség is kezd foglalkozni egy színház belügyeivel s nemcsak az előadásokkal, az már többet jelent, mint a színpad rendes napi intrikáit. Pár hete még csak, hogy a társulat egy tehetséges tagja, *Perényi Margit* megvált a társulattól, mert leküzdhetlen ellentétek merültek föl közte és a társulat vezetősége közt. A közönség mulatott sok ideig a viszályon, a mulatságos epizódokon, a vége a dolognak mégis az lett, hogy a társulat primadonna nélkül maradt s elfogadható operett előadásokat ezután már csak vendégszereplések útján volt alkalmunk látni.

Most ismét a társulat egy tagja, *Szerdahelyi Ferencz* hagyta faképnél a társulatot s habár Szerdahelyi Ferencz megválásának körülményei olyanok, hogy azok miatt az igazgatóság éppen nem hibáztatható, de az igazgatóság ellen uralkodó hangulatból s a már ismételt válságból nyilván látható a bomlás, mely a társulatban bekövetkezett. Ez az állapot pedig bekövetkezik mindig, a midőn egy igazgató eleinte tövel-hegygyel hagy mindent s azután öntudatra kapva játsza az erélyesdit. A kik eddig azt csinálták, amit akartak, vagy jobban mondván egy erélyes kéz hiánya miatt mit sem csináltak, azok utóbb igen természetes, hogy nehezen fognak tűrni bármily erélyeskedést is.

hetetlen odaférfköznie. Nagyszerű élvezet lesz!...

A fiatal ember szemei csakugy villogtak bele, mikor a fogadós ama dus zsákmányt festette le szíval előtte, melyet a Prián tartatni szokott vadászatokon ejtenek a lesipuskások.

Midőn a fogadós né jelentette, hogy «találva van», Luigi Baralis — így hívták a vendéget — állhatatosan a mellett volt, hogy Moresco, a fogadós is az asztalhoz üljön s vele poharat ürítsen.

Moresconak pedig, a mint egyszer az asztalhoz telepedett és rákezdte a beszédet, mind jobban megeredt a nyelve s egyre jobban feltűzelte beszédével fiatal hallgatóját.

— De ideje is már aludni menni szólt a végén hirtelen a házigazda — holnap nagyon korán kell talpon lennünk.

— Minden nagyon szép lenne, ha nem kellene már holnap Turinban lennem. Válaszolt fájdalmas sóhajjal a fiatal.

— Mikorára kell önnek odaérnie?

— Legkésőbb holnapeste.

— Akkor miért nem inkább holnap után reggel? Az utak most biztosak, mióta Ravigna és bandája a vasas ajtók mögött kuksol. Csak nem fél tán az éjszakai utazástól?!

— A mi csak magamat illet, egy cseppet sem. Jövet azonban mégis kevesebbet aggódnám.

— Ahá! Értem már! Önnek némi portékákat kell urának átszolgáltatnia. Nos, akkor

ugy lehetne beosztani, hogy délfelé már visszatérjünk a kirádulásból. Ön egész kényelmesen megebébelhet, jóva pedig kipiheni magát s akkor aztán, pár óra alatt odaröpíti önt a czélhoz.

— S hol a puska? — jegyezte még meg csaknem lefegyverezetten Luigi.

— Vigye ön az enyémet. Szomszédom, az öreg Borla majd ide adja nekem a magáét.

Ezzel az utolsó akadály is el volt az utból háritva és Baralis megindult házigazdája kíséretében a szobájja felé, melyet e közben rendbe hoztak.

Utjából visszatérve Moresco feleségét éppen a pénzolvasásnál találta, a mi persze nem sok időt vett igénybe.

— Kevés ugy-e? jegyezte meg a fogadós, mialatt aludni indult.

A háziasszony kedvetlenül dűnyögött, majd így szólt: «A bor fogyatékán van a pinczében»...

— Tudom jól.

— A széna sem sokáig futja. Már pedig e hó végén házbért is kell fizetnünk.

A gazda dühös mozdulatot tett.

— Magad vagy az oka az egésznek — folytatta tovább az asszony, mitsem hederítve ura haragjára a te czéltalan kóborlásod a puskáddal...

— Hátha még te értékesíteni tudnád mindazt a mit én haza hordok...

— Egy vendéglő fenntartásához sok minden egyéb kell, nemcsak pár nyomorult szárnyas-

ma már. Vedd példának, ami elődünket, Talponét, ő most birtokos, a maga ura.

— Talpone fakereskedéssel is foglalkozott — dörmögte vissza Moresco, de már ekkor ágyban volt és fülére huzta a takarót, hogy ne hallja az asszonyi hangot.

Ez sem használt.

— Nem igaz; ezzel ugyan nem sokra jutott volna. Talpone értette mint kell a szerencsét üstökön ragadni, holott egy magad fajta, tökfilkó a sült galambot is elereszti. Hogyha te azon este, midőn Ravigna neked azt az ajánlatot tette...

— Vége legyen a beszédnek, ha mondom! Kiáltott ágyában felülve Moresco. Hát már te is az ördögnek adtad el a lelkedet?

Aztán csillapítólag tette hozzá:

— Légy csak türelemmel; holnap beadjuk neki a számlát a szobáról és az elköltött lakomáról. Azután jó pénzért a vadászsákmányt is a nyakába szórom, mindez jó kis összeget fog kitenni és egy kicsit lendit a helyzetünkön. Most pedig légy szives aludni hagyni!

Moresco még sokáig hánykódott ágyában, sokáig nem tudott még elaludni azután, hogy a lámpát eloltotta és a szobába elcsendesedett. Szakadatlanul az a gondolat foglalkoztatta elméjét, mennyi is lehet az a pénz melyet Baralis magával hordoz és hova tette ő ezt az összeget.

* * *

A legújabb válság is erre vezethető vissza. Pénteken történt »A londoni koldusok« cz. 5 felvonásos dráma előadása alkalmával, hogy *Turchányi* Olga Smike-t, *Szerdahelyi* Ferencz John Browdie-t játszotta. Az első felvonás második jelenetében Smike, a szegény árva iskolás fiú Squers iskolamesterénél rongyosan, piszkosan jön elő egy kis szalmás félszerből. Az instrukció szerint soványnak is kellene lenni, amennyiben *Szerdahelyi* Ferencz így szól hozzá:

— Látszik, hogy rosszul bánik veled ez a Squers, nagyon sovány vagy gyermekem.

Smike-t személyesítő *Turchányi* Olga azonban éppenséggel nem tud sovány lenni, — és ha van mód, melynek segélyével soványból kövér lehet lenni, nincs az a színházi eszköz, melynek segélyével kövérből sovány lehetne valaki.

A hallgatóság tehát *Szerdahelyi* e mondatánál a legkomolyabb jeleneténél homéri kaczagásba kezdett. *Follinus* Aurél igazgató az ügyet a színházi törvényszék elé vitte, mely előtt *Szerdahelyi* kijelentette, hogy a szerephez semmit hozzá nem tett. Ennek ellenében az igazgató előterjesztette, hogy a darab próbájánál megadta az utasítást *Szerdahelyinek*, hogy ne használja a darab szerint az illető kitélt, mert az komikus hatást szül. A színházi törvényszék tehát *Szerdahelyit* a színházi szabályok áthágása miatt 7 frtra büntette.

Szerdahelyi Ferencz hajlandó volt a 7 frtot a színész-nyugdíj alap javára lefizetni, de a büntetés jellegét nem vállalta el és kijelentette, hogy ez esetben kilép a társulat kebeléből. Igéretét be is váltotta.

A Sárdi házban szerepét lemondta és csütörtökön reggel el is utazott Budapestre.

Szerdahelyinek különben nem az egyedüli tette ez. Néhány nappal ez előtt az Ördög mátkájában hasonló módon kaczagatta meg a közönséget. A második felvonásban parasztleányok élén berohan, hogy az Ördög mátkájának pártját elvegye. Az instrukció szerint *Tompa* Kálmán őt a földre legyüri, a mi már magában véve is komikus volt az ölnyi magas *Szerdahelyinél*. Ő azonban még ezzel a hatással nem elégedett meg, hanem felkelve ezen szerepen kívüli felkiáltással hagyta el a színpadot:

— Gyere csak a mi utcánkba!

Az epizód szerepeiből csaknem mindig tréfát tűzött. Tehetsége azonban megbirta a nagyobb szerepeket és a »Kornevilli harangok« Gáspár apójában, »A mozgó fényképek« Kaján Tóbiásában jelentőset produkált s a francia vígjátékok alakjaiban is jól magállotta helyét. Távozása nem kis veszteség a társulatra nézve.

Ezen minden művészi hivatás nélküli herce-hurca gondolkodóba ejti mindazokat, akik a nagyvárad közönség 5 havi művelését szívükön viselik. Tulajdonképen miért is van itt a kolozsvári társulat, hogy egy-egy háboruban, vagy az örökös kipkedés-kapkodásban részesítsen bennünket? Mert az eltöltött 3 és fél hó ebből állott ki. Jóval kisebb és gyengébb erőkből álló társulattal produkáltak itt valaha többet, mint a kolozsvári társulat kikiáltott nagyszámu személyzetével most. Csakhogy erősebb kezű igazgatók állottak a társulat élén. A közönség izléséhez mért darabokkal jöttek ide, tudtak műsort alkotni és volt bennük rendszer. Ez pedig mind távol áll a kolozsvári szintársulat művezetőségétől, vagy a nagyvárad közönséget olyannak nézi, mint a kinek bár mit is feltárlhat s művészkét itt meg sem kell erőltetnie.

Bölony intendáns ilyen rendszer mellett, ilyen művezetőséggel a legnagyobb anyagi áldozatok mellett sem működhet tovább és alapos változtatást is fog a színház ügyeiben létrehozni. Nem hiteles forrásból származik e hír ugyan, de színházi körökben rebesgetik, hogy az igazgatósággal *Ivánfi* Jenő a budapesti Nemzeti Színház tagja fog megbízatni, ki ezt az állást el is fogadja.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresszusa.

Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán. Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

* **A király születésnapja.** Magyarország áldott jó koronás királya, ma, pénteken tölti be életének 69. esztendejét. Nagyvárad loyális közönsége e napon a templomokban fohászkodik a Mindenhatóhoz a koronás király drága

életéért. Külsőkép is kifejezzük hódolatunkat, szeretetünket s fellobogózzuk a házakat. Dél-előtt 9 órakor a l. sz. székesegyházban dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök ur ő Eminenciájára nagy segédlettel hálaadó isteni tiszteletet tart, a melyre a polgári és katonai hatóságok hivatalosak. A székesegyházi ének és zenekar a következő darabokat adja elő:

Kersch: Ecce Sacerdos.
Zsaskovszky: Te Deum.
Schweitzer: Missa in é.
Lányi: Deus neus.
Cherubini: O salutaris.

A csapatok már 8 órakor teljes díszben kivonulnak a székesegyházhoz. — A többi templomokban szintén lesznek hálaadó istentiszteletek.

* **Fegyelmi ülés a városházán.** Régen huzódó fegyelmi ügyekben fog tanácskozni holnap, szombaton Nagyvárad város fegyelmi választmányja, *Beöthy* László főispán elnöklete alatt. Tárgyalni fogják: *Mandel* Ferencz és *Sarkadi* József rendőrbiztosok, továbbá *Decker* Frigyes állatorvos fegyelmi ügyeit.

* **A kőbányai plébános választás.** A tanács a hercegprimásnak a kőbányai lelkesítő állás betöltése tárgyában érkezett leirátát tudomásul vette s elhatározta, hogy a javadalomra vonatkozó előterjesztését a választás előtt fogja a közgyűlésnek elfogadás végett bemutatni.

* **A színház építése.** A színház építése elég gyorsan halad: az alapfalak nagyrésze már a földszinreig készen van s az elszigetelő aszfaltot rakják rá. Ma lejár a színház fűtő- és szellőztető készülékére kitűzött újabb határidő, ameddig a pályázóknak nyilatkozni kellett a készülék üzemeltetésére nézve. A színház építésére felügyelő bizottság ma, pénteken délután 4 órakor ülést tart a helyszínén, amelyen az építés körül felmerült ügyeket intézik el.

* **Huszáraink a nagygyakorlaton.** A Nagyváradon állomásozó 7-ik Vilmos huszár-ezred jelenleg Temesmegyében van nagygyakorlaton, de már holnap indul vissza állomáshelyére. Holnap indulnak Uj-Aradról s Szent István-napján pihenőt tartanak Simándon. Augusztus 22-én Nagy-Zerindről indulnak s 23-án Nagyszalontán lesz az ezred s 24-én visszaérkezik Nagyváradra.

Másnap reggel, midőn Moresco az emeletre ment, hogy vendégjét felébressze, ez utóbbit már talpon találta.

— No ez szép! Ezt már szeretem! Különben még elég időnk van. Odakint vak sötét uralkodik.

— Én délig feltétlenül idehaza akarok lenni.

— Nem féljen, meg lesz. Próbálja csak fel ezeket a kamáslikat, hogy önre illenek-e. E nélkül bajos a vadászat.

— Tán bizony mocsaras a vidék? — kérde Luigi kamásliját összekapcsolva a lábán.

— Annyira, hogy legelső feltétel az emberre nézve hogy olyan könnyen öltözzék és mozgékony legyen, a mennyire csak lehetséges. A legkisebb ruhadarabnak sem szabad rajta maradnia, a mi felesleges és mozgásban hátráltatná.

A fiatal ember egy kissé kelletlen arcot vágott a beszédhez, majd egy jó széles bőrvet huzott elő feje vánkosa alól és határozatlanul, tévovázón kérde a kocsmáros!

— Mit gondol magammal vihetem-e ezt?

— Komoly tanácsom az, hogy a mennyiben mozgási szabadságát akadályozza, ne vigye.

— Ha volna önnek valami jó, biztos helye...

— Hol a szekrény! Tegye ön oda be a pénzes zacskót, azután zárja be és a kulcsot dugja a zsebébe; akkor olybá veheti, mintha csak az egész terhet magával cipelné.

Luigi helyesnek találta ezt az ajánlatot és a szerint cselekedett. Erre mindketten lementek a lépcsőkön, magukhoz vették a puskákat — a fogadósné időközben már áthozta volt Borlának, a szomszédnak puskáját — és kísérve a kutyától, melyet Moresco gazda előfűtöttent, Isten hírével megindultak.

Az égbolt, mely előbb még derűsnek ígérkezett, sötét felkőkkel volt terhes, a levegőben pedig, melyben nedves párák uszkáltak, érezhető volt az eső szaga.

A két vadász, melyeknek mindegyike izgatott és türelmetlen volt már, sietve haladt előre.

A rövid ideig tartó menetelés alatt a tapasztaltabb puskás sebiben még pár megszívelhető tanácsot is adott fiatalabb társának.

— A szalontai rendesen hirtelen röpül fel a levegőbe — szólta a lecke — de azért nem szabad rögtön rápuskázni, hanem meg kell várni, míg a madár bizonyos határozott irányt vesz utjában a levegőben, mert ez nagyon elősegíti a találat. Arra is nagyon ügyelnie kell az embernek, hogy hova lép. A talaj errefelé nagyon esalóka. Legjobban teszi, ha mindig szorosan a nyomomban, a közelemben marad.

Erre nagy szükség is volt mert a sok s magasra nyuló bozót, giz-gaz és káka közti nyomtalan utakon a helyes irány felől tájékozódni kész lehetetlenség volt.

— Emitt egy tóhoz fogunk kilyukadni, mely széltilban híres arról, hogy csak ugy hem-

zsegnek benne a sokféle szárnyas vadak — jegyezte meg a fogadós a helyes ösvényre térve.

Ettől kezdve egyetlen szó sem esett többé a vadászok közt. Némán és türelmetlen várakozás közt értek a tó széléhez. Jó darab utat tettek meg aztán a part mellett, a nélkül azonban hogy a kutya egyetlen vadat is felvert volna.

— Kerüljük körül a tavat — szólta oda suttogva Moresco gazda kíséredjéhez: »Ha itt sem találunk semmit, úgy legjobb lesz visszafordulunk.« A vadászok erősen próbára tett türelmét végre valahára némi siker koronázta. A kutya egyet vakkantott s megállt, mint egy cövek. Moresco gazda lőtt, de elhibázta, a második lövést Baralis tette a madárra s ő már szerencsésebb volt.

— Talált... talált! Kiáltott az ifju örömittasan s arra felé rohant, a merre a szárnyast lelesni látta.

— Nonno! Vigyázzon egy kissé! — óvta őt az öregebb.

A szerencse később is a fiatal Baralis mellé szegődött, míg Morescót végleg cserben hagyta. Az őt snepf közül négyet ő terített le s csak egy lett a Moresco zsákmánya. Baralist nem lehetett többé féken tartani. Szenvedélytől ragadtatva vakon ment előre, mind mélyebben be a sűrűségbe. Moresco ellenben ama szilárd elhatározással, hogy többet nem lő, egy tügyfa mellett veszteg maradt és pipára gyújtott. Luigi most egy veszedelmes kinezésű helyre jutott.

* **A hivatalos óra beosztása.** Nagyvárad város adóhivatalánál már régebben behozták a reggel 7-től délutáni 1 óráig tartó hivatalos időt s mindenáron a többi ügyosztályoknál is, a közönség hátrányára rendszeresíteni akarják a délelőtti hivatalos időt. Hogy más városban miként gondolkoznak a délelőtti hivatalos órákról, eléggé bizonyítja a »Debr. Ujság« következő közleménye:

»Említettük lapunkban az elmúlt héten, hogy azon kivételes állapot megszüntetése, mely szerint az adóügyosztály hivatalai csak délután 2 óráig vannak működésben, ugy a közönség, mint a helyes ügykezelés érdekében tervbe vétetett. Mint értesülünk, a városi tanács elrendelte, hogy f. évi szeptember hó elsejétől kezdve az adóügyosztály összes hivatalai és így a városi adópénztár is, hivatalos órákat a többi hivatalokkal egyenlően d. e. 9-től 12 óráig, d. u. pedig 3-tól 6 óráig tartják.«

* **Pártgyűlés.** A nagyváradai függetlenségi és 48-as párt választmányát tisztelettel felkérem, miként f. é. augusztus hó 18-án délután 6 órakor a 48-as kör helyiségében minél számszerűbben megjelenni sziveskedjenek. Tárty: b. e. *Rulikovszky* Kázmér 50 éves emlékünnepe. Nagyvárad, 1899. augusztus 17. *Szokoly* Tamás, elnök.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Alólírottak fájdalomtelt szívvel tudatják, legjobb férj és atyának *Lipták* Rezső Biharvármegye nyug. hivatalnokának folyó hó 17-én d. u. 1 órakor élte 70-ik, boldog házassága 40-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentség ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 19-én d. e. 10 órakor fog Nagy-Magyar-utca 252. szám alatt levő lakásnál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s a Bónai-kuti sírkertben örök nyugalomra tételni. Mely vég-tisztességtételre az elhunyt rokonai, kartársai és barátai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1899. augusztus hó 17-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! Özv. *Lipták* Rezsőné, szül. *Zvolenszky* Zsuzsanna, az elhunyt neje. *Lipták* Berta, az elhunyt leánya.

* **Tizenhat sajtópör.** Az ügyészség »Népszava« ellen három hónap leforgása alatt nem kevesebb mint tizenhat sajtópert indított. A »Népszava« már megszokta a sajtópereket, de ilyen tömeges pert még nem indítottak a szociáldemokraták lapja ellen. Az ügyészség a »Népszavát« a főpostán foglalja le az igazságügy-miniszternek a gyorsított bírói eljárásról szóló rendelete folytán. A lap minden számából hiány-

zanak a lefoglalt cikkek és helyükön feltűnő betűkkel ez van írva: »Bíróilag lefoglalva«. Az ügyészség a sajtópereket izgatás és lázítás czimén indította.

* **Leoncavallo fölsülése.** Leoncavallo nemrégiben valami üzleti ügyben Manchesterben járt, természetesen inkognitó. Az este a színházban épen a Bajazzókat adták elő. Leoncavallo kíváncsi volt az előadásra s elment a színházba. Az első felvonás után megszólítja valaki:

— Ez aztán az opera! Ugy-e?

Leoncavallo nagyon tetszett ez a lelkesedés és meg akarta tréfálni ismeretlen bámulóját.

— Mit, ez is opera? — szölt Leoncavallo tettetett fölhaborodással. — Hiszen az egész csupa lopott jószág! Nem hallotta a cavatinát? Berlioztól lopta a szerző. S az első felvonás duo-ja? A siket is észreveszi, hogy Gounodtól van! A finaleról nem is beszéllek, mert az meg közönséges másolata Verdi egy elfelejtett művének...

Másnap Leoncavallo, amint a kezébe veszi Manchester legelőkelőbb lapját, a *Guardian*-t, meglepetéssel látja benne a következő hangzatos czimekkel ellátott cikket:

Leoncavallo a Bajazzókról!

Az egész opera plágium.

A szerző mondja, hogy nincs benne semmi eredetiség. Leoncavallo beismerte a lopást!

A lelkes idegen, aki előtt Leoncavallo úgy leszólt a Bajazzókat, a *Guardian* riportere volt, aki fölsimerte a maestrót s azért szólította meg a színházban, hogy a véleményét megtudja az előadásról. Mikor látta, hogy Leoncavallo nem is sejt, hogy ujságíróval van dolga, engedte beszélni s miután észrevette, hogy a maestró csak tréfát űzött vele — másnap az ujságban ő is tréfát űzött a maestróval. — Bizonyos azonban, hogy Leoncavallo többé nem fog kicsinylőleg nyilatkozni a saját műveiről.

* **A F. M. K. E. titkársága.** A felvidéki magyar közművelődési egyesület, miután *Lőrinczy* Györgyöt Komárommegye tanfelügyelőjévé nevezték ki, új titkárt fog választani a trencséni közgyűlésen. A F. M. K. E. nyitrai vármegyei választmányának elnöke, *Gyürky Géza* dr. e végből tegnap délután értekezletre hívta össze az egyesület nyitrai megyei vezéreimbereit, hogy a titkári állás betöltésére nézve megállapodásra jussanak és a közgyűlésnek javaslatot tehessenek. Az értekezlet igen népes volt. Ott volt *Thuróczy Vilmos* cs. és kir. kamarás főispán, *Markhot Gyula* alispán, *Janits Imre* dr. és *Szulyovszky Dezső* orsz. képviselő, *Rudnay*

Sándor dr. Nyitra város polgármestere, *Thuróczy Károly* dr. megyei főorvos, továbbá *Bacsikády Károly*, *Kostyál Miklós*, *Lőrinczy Gyula*, *Ocskay László*, *Tombor Kornél*, *Kürth Dávid*, *Sinkovich Károly* stb. Az értekezleten *Gyürky Géza* dr. Nyitra vármegyei tisztifőügyész elnök, a ki lendületes beszédben magyarázta meg az értekezlet célját és emlékezett meg *Lőrinczy György* titkár érdemeiről, a melyeket az egyesület öt évi szolgálatában szerzett. Azután fölkérte az értekezletet, hogy *Lőrinczy* helyére hozzá hasonló ügybuzgó titkárt igyekezzenek javasolni s felsorolta azoknak a neveit a kik hajlandók volnának a titkári munkakörére vállalkozni. *Erre Rudnay Sándor* dr. Nyitra vármegye polgármestere, szép beszédben fejtette ki, hogy a titkári állásra oly férfit kell választani, a ki sok tehetséget és nagy munkaképességet hoz magával s miután azt meggyőződése szerint *Clair Vilmosban*, a Budapesti Napló munkatársában és a Telefon *Hirmondó* szerkesztőjében véli föltalálni, ajánlja, hogy az értekezlet *Clair Vilmost* ajánlja megválasztásra. Az értekezlet lelkes éljenzéssel tette magáévá az indítványt és az elnök javaslata szerint elhatározta, hogy az augusztus 29-iki trencséni közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a F. M. K. E. titkári állására *Clair Vilmos* választassék meg, mely elhatározásról az értekezlet hozzájárulás végett ugy az egyesületi ügyvezetőséget, mint az összes törvényhatósági választmányokat értesíti. A F. M. K. E. vezető köreiből, a hol ismerik *Clair Vilmos* rokonszenves egyéniségét, nagy agitativ képességét, munkaerejét és a fővárosi és vidéki sajtóval való összeköttetéseit, sok reménységgel néznek *Clair* titkársága elé és biznak benne, hogy a szép multu egyesület felvirágzásának az ő munkálkodása nagy lendületet fog adni.

* **Az ötletes császár.** Mint minden újjáról, a legutóbbiról is több elmés, ötletes mondást jegyeztek föl a német császár kísérei. Egy fiatal leányka pompás bokrétát nyújt át *Vilmos* császárnak, de előbb lelkiismeretesen elszavalja a se nem kurta, se nem jó verset, amit betanultattak vele. Mikor készen volt az utolsó sorig, így felelt a császárnak:

— Nagyon szép volt, köszönöm kisasszony. Csak azt sajnálom, hogy én nem tudok ilyen szép költeményben válaszolni.

Egy más alkalommal a császárnak egy csöppnyi keresztfia nyújtott át bokrétát. Egy reszelővágónak a négy esztendőes gyereke. A kölyök jól ököltre fogta a bokrétát s nem egy könnyen adta ki a kezéből. Mire így szól a császár:

— Jól teszed fiam! Amit a német egyszer megfog, azt nem ereszti el egyhamar.

Még az ökölnyi gyereke is belediktálja a nemzeti érzést.

Igazságszolgáltatás.

Kereskedő — nem orgazda. Nemrégiben történt, hogy a budapesti büntető törvényszék a Schlick-féle vasöntöde és gépgyár r. t. kárára elkövetett lopási ügy tárgyalásakor mintegy 10 fővárosi vaskereskedőt ítél el kisebb-nagyobb szabadságvesztésre azért, mert megvették az ellopott vasokat a tolvajoktól s így ezen tettük által az orgazdaság vádját vonták magukra. Az elítéltek valamennyien megnyugodtak a törvényszék ítéletében, egyedül az egyik vádlottnak, *Weisz* Lipót ócskavas-kereskedőnek — ki egy hónapi fogházat kapott — a védője, dr. *Gaal* Jenő ügyvéd felebbezte meg ezt az ítéletet a kir. ítélő táblához. A kir. ítélő tábla most *Weisz* Lipótot teljesen felmentette a következő érdekes megokolással:

Bár beigazoltatott, hogy vádlott a tolvajoktól megvette a lopott vasat, mégis felmenteni kellett őt az orgazdaság vádjától, mert a bíróságnak nem szabad a kereskedelmi forgalmat bénítani azáltal, hogy a kellő és valódi áron megvett árucikkek holszerzését és

Moresco hahozni kezdett. Mit tegyen? Figyelmeztesse-e a veszélyre avagy hátat fordítson a meggondolatlan fiatalnak?

Végre is győzött a jobbik érzés szívében s a mily erősen csak tudta, elkezdte kiabálni: »Jobbra! Jobbra tartson! Nem hallja? Ha még egyet lép bal felé, halál fia!«

Luigi megfogadta a szót és ismét szilárd talajra jutott, holott előbb már ingadozott alatta a föld. Megtévészve azonban egy üde pázsittal takart darabka területől hirtelen lelért eddigi irányáról.

Moresco megremegett. Kiáltani akart és az ifjuhoz rohanni, de e perczen eszébe villant a szekrény a pénztől duzzadó bőrvvel és még valami, még egy gondolat. Ugy érezte, mintha nem is az ő belsejében fakadt volna ez, hanem egy láthatatlan alak susogná feléje: »Az ifju övéi ugy tudják, hogy ez a pénzt az övében hordta Rajtam kívül senki sem tudja, hol hever az most... Ha ő elpusztul... ugy...«

Mintha nyelve felmondaná a szolgálatot, tagjai megbénultak volna, a fogadós kénytelen volt a mellette álló fa törzsébe fogózkodni, nehogy földre essék.

Odaát még nem fordult komolyra a dolog. Semmi nagyobb baj nem történt. Baralis midőn érezte, hogy lábai alatt az ingovány sülyedni kezd, visszafordult. Csak mikor már pár lépésnyire volt a helytől, a hol az imént állott s mikor már biztosnak hitte magát, ugrott egyet türelmetlenségében előre.

Azonban akár mert rosszul ítélte meg a távolságot, akár mert a roskatag föld akadályozta az ugrásban, nem érte el célját és féllábbal a mocsárba esett.

Midőn aztán lábát kiszabadítani próbálta, természetesen egész testsúlyával a másik lábára kellett nehezednie. A vékony földréteg pedig nem bírta ki ezt a nagy terhet, beszakadt Baralis alatt s ez egész derékig merült a sáros vízbe.

Félelmes jajveszékélés hangja ütötte meg a fogadós füleit, aki csak két kétségbeesetten hadonászó kart látott a levegőben.

A szerencsétlen felső testével iparkodott előre bugdácsolni, hogy mintegy a vizen uszva közeledjék a mentő sziget felé. A nagy erőlködés azonban nem hozta meg a szabadulást, csak a halálvergődés perceit hosszabította meg.

Az áldozat teste fokozatosan lejjebb merült, mellig, vállig és még azon is túl.

Midőn már az ifju feje is eltűnt a vízben, Moresco láztól égő és szokatlanul tágra nyílt szeméit körül hordozta a láthatáron. A meddig csak tekintete elhatott, egyetlen élő lényt sem vett észre sehol.

Ezalatt a nap is utat tört magának a felhők között, megvilágítva sugaraival egy távoli házikó gerinczét és fedelét.

A fogadós e házikó felé irányozta lépteit, hogy onnan segítséget hozzon a szerencsétlenül járt Baralisnak.

eredetét kifürkésztette a kereskedővel. A kereskedő a valódi árat megadta az áruczikkért s így nem kötelessége azt kutatni, vajjon büntény révén jutott-e az az eladóhoz, mert ilyen kutatások nagyban akadályoznák a kereskedelmi forgalmat.

TANUGY.

Értesítés. Az Orsolya-zárdában levő róm. kath. tanítónőképző, polgári és elemi iskolák igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy az említett iskolák egyes osztályai a 1899—900 iskolai évre a beiratás 1899. szept. 1-én veszi kezdetét. És pedig a tanítónőképző I. évfolyamára felvételt kívánók szept. 1-én keresztlevelük, polg. III. és IV. osztályról szóló iskolai, orvosi és újraoltási bizonyítványaikkal jelenjenek meg az Orsolya-zárdában.

A II. évesek beiratása szintén e napon fog megtörténni.

A polg. és elemi iskolák egyes osztályai a beiratás 1899. szept. 1-től 7-ig tart, naponként reggel 8—11 óráig és délután 3—5 ig. Szept. 8-án reggel 8 órakor ünnepélyes »Veni Sancte«, melyen minden növendék megjelenni tartozik.

A magán és javító vizsgálatok a polg. és elemi iskolákban szept. 2-án délelőtt 9 órakor lesznek. A tanítónő-képzőben pedig magán osztály és írásbeli képesítő-vizsgálat szept. 9—11., 12-én, a szóbeli képesítő-vizsgálat pedig szept. 13. tartatik meg. A vizsgálatok mindenkor reggel 9 órakor és délután 3 órakor kezdődnek el.

A rendes tanítás a polg. és elemi iskolákban szept. 9-én, a tanítónőképzőben pedig 16. veszi kezdetét.

Végül a zárda előljárósága gondoskodott arról is, hogy egy született francia, Párisban végzett okleveles tanárnő, polgári vagy felsőbb leányiskolát esetleg tanítónőképzőt végzetek részére, a francia-német nyelvből naponként egy órát tanítást adjon. A tanfolyamra jelentkezni lehet szept. 1—7-ig.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Péntek: *Párisi élet.*

Szombat: *Carmen.*

d. u. *Csókoszerzett vőlegény.*

Vasárnap este *Utazás egy apa körül.*

Igazgató-válság.

Színházi körökben rebesgetik, hogy a kolozsvári Nemzeti Színház kebelében igazgató-válság ütött ki. *Follinus Aurél* az igazgatói állástól megválik s *Bölyny József* intendáns a megüresedő állást *Ivánfi Jenő*vel, a budapesti Nemzeti Színház tagjával tölti be.

Felhő Klári. Mérsékeltent telt ház volt az iparosok Menháza javára tartott előadáson, mely igen szép összhangban folyt le. A közönség sokat tapsolt *Szekely Irén* (Felhő Klári) dalainak, *Leövei* Leó kuplínak s *K. Árpási* Katának. A drámai szerepekben tetszetek *Szentgyörgyi István*, *Tompa Kálmán*, *Kassai K.* s főképp *Miklósi Ilona*, ki 2 virágcsokrot is kapott.

Örley Flóra nem megy Bécsbe. Az összes magyar lapokat bejárta a Neue Freie

Presse nyomán az a hír, hogy *Örley Flóra*, a jeles operett énekesnő a Theater an der Wien-hez szerződik s a tárgyalások a művésznő és a színház igazgatósága között már folynak. Mint teljesen megbízható helyről értesültünk; *e hír nem felel meg a valóságnak.*

HIVATALOS.

Hirdetmény.

Nagyvárad összes városrészeire és a hegyre vonatkozó — s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1899—1901-ik évi *házbéradó és házosztályadó* kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 18. §-a értelmében *f. évi augusztus hó 18—25. napjain át* nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatal 10. sz. szobájában azon figyelmeztetéssel tételnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1899. évi augusztus 12.

Városi adóhivatal.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Írta: *Neidegg*, fordította: *Szirtes*.

79

A társalgónő kifejezésteljes szemei már első látására Eggendorfon is felköltötték Leó érdeklődését; örömmel vette észre, hogy anyjának jó bánásmódja valósággal új életet öntött a szomorú leányba. A bánatos kifejezés eltűnt, újra megtanult nevetni; élvezet volt vele mulatozni, mert mindent frissen és élénken felfogott és sok érzéket tanusított azon ügyek iránt, a melyek őt és anyját legjobban érdekelték. A grófné is csodálkozott magas műveltségén. Eggendorfon vígan beszélgetett a grófné is, Leó is érezte a kisasszony rendkívül megragadó társalgásának varázsát; csodálkoztak tapintatosságán, hogy Róza és Egon jelenlétében szerényen visszavonults nem igen elegyedett a társalgásba; s tette ezt minden érzékenykedés nélkül, mint egész természetes dolgot, abban a tudatban, hogy nem tagja a családnak, hanem társalgónő. A grófné boldognak mondhatta magát, hogy talált magának társat, ki egészen megfelel vágyainak, ki felfogja deríteni napjait Aggstettenben, mialatt Leó Rózával Eggendorfon fog lakni. . . De hogyan fogja magát Róza az óriási csendes kastélyban találni? kérdezte magától aggodva Leó. Lehet-e ott boldogságot? Vajjon egyáltalán rá tudja-e magát szánni, hogy őt oda kövesse? . . . Ideje már, hogy megoldja a kétséget és fölvesse neki a kérdést . . . de ma még nem . . . ma lehetetlen. Olyasformán volt, mintha félne szerencsésjétől.

XXI.

Néhány nap azzal telt el, hogy az urak vadásztak és halásztak, látogatásokat tettek és fogadtak. Szerelmi vallomásra sem Egon, sem Leó nem találtak alkalmat, — Leó, mert talán nem kereste azt elég buzgón, Egon, mert sohasem lehetett a leánnyal egyedül. Ez utóbbinak azonban mind mélyebben beopta magát a leány szívébe; el is határozta, hogy nem távozik Aggstettenből, míg újra nem nyilatkozott. El nem képzelhette, hogy Róza valóban mély érzelmet táplálna Leó iránt szívében, a ki csak fél vállról tekintett reá. Bizonyára csak makacs-ság volt és női szeszély szüleménye, hogy első ifjúságának tünékeny álmához ragaszkodott.

Miképen hihette Róza, hogy Leó előtt valaha az lehessen, a mi akart lenni és a minek kellett lennie ama férfi szemében, kinek magát odaadja; miképen hihette, hogy valaha oly eszményképnek tekintse őt Leó, melyben életének öröme és boldogsága összeponosulna! Meg kellett tanulnia ama férfi felé fordulni, a ki valóban eszménye megtestesülését látta benne, a ki két kezén fogja őt hordozni és becsülni fogja, mint drága kincset. Sőt úgy látszott, hogy az első lépés már meg is történt, mert Róza akárhányszor igen barátságos pillantásokat vetett Egonra.

(Folyt. köv.)

A Dreyfus-ügy tárgyalása.

Az összes Rennesbe összegyűlt tudósítóknak az az impressziójuk, hogy Dreyfust újra el fogják ítélni és pedig nem azért, mert az új tárgyalás beigazolná a vádlott bűnösségét, hanem azért, mert a bírók sajtáságos presszió alatt állanak. A katonák a fegyelem alapján határtalan tisztelttel vannak feljebbvalójuk iránt és ha egy tuczat tábornok azt állítja, hogy Dreyfus az ő meggyőződésük szerint bűnös, nem tudják magukat ezeknek a kijelentéseknek a behatása alól kivonni, még ha a polgári tanúk akármiféle ellentanaságot tesznek is. A katona többet ad egy másik katona véleményére, mint száz polgárember ezer bizonyítékára.

Arennesi kombinációk annyira mennek, hogy azt is tudni vélik, hány szavazat lesz a felmentés mellett és hány ellene. A kombinációt arra a szavazásra alapítják, mely akkor volt, mikor a titkos dossier nyilvános vagy titkos tárgyalásáról volt szó. Kettlen szavaztak a nyilvánosság mellett, öten ellene. Azt mondják, hogy Dreyfus felmentésére csak az a két bíró fog szavazni, kik a teljes nyilvánosságot akarták, a többi öt el fogja ítélni Dreyfust. Az antirevizionisták ezt biztosra veszik, de a revízió barátjai is hisznek ebben a kombinációban és csak egy esetben számítanak egy Dreyfusra nézve kedvező eredményre. Ugyanis azt hiszik, hogy abban az esetben, ha Carrière, a kormány kiküldött biztos a vádat elejti, Dreyfus még megmenekülhet. Igaz, hogy a francia katonai bíróságoknál nincsen vádely; szervezetük inkább esküdtszéki jelleggel bír és szabad mérlegelés és lelkiismeretük szerint ítélnék, minden tekintet nélkül arra, hogy a közvádó elíteltetést vagy felmentést proponál. Ennek daczára számítanak arra, hogy Jouast elnök, a ki még legtárgyilagabbnak látszik az összes bírák között, a vád hivatalos elejtése esetén csatlakozni fog a fentebb említett két bíróhoz és a verdikt akkor ez lesz: 4 szavazat vétkes és 3 szavazat nem vétkes és ez Dreyfus felmentését jelenti, mert a francia törvény szerint a vádlottat csak 5 szavazattal 2 ellen lehet elítélni. Négy három ellen, az ugynevezett kedvező kisebbsége, mely alapján a vádlottat a vád és következményei alól fel kell menteni.

Ez az ítélet vissza adná Dreyfus szabadságát, de nem adná vissza becsületét, mert csak olyan felmentés volna, mint hajdan nálunk volt, ha valakit »bizonyítékok hiánya« miatt mentettek fel. A kormány — bármennyire kedvez a revízióknak és implicite Dreyfusnak — nem hajlandó tovább menni, mint a meny-

nyire ment és akár felmentő, akár marasztaló lesz az ítélet, befejezettnak fogja tekinteni az ügyet, sőt a marasztaló ítéletnek a revízió barátjai előtt is tőle telhetőleg érvényt és tiszteletet fog szerezni.

Igy bizony nagy könnyen megeshetik, hogy Dreyfus ismét visszakerül az Ördög-szigetre és akkor onnan elevenen többet vissza nem jön.

A mai nap folyamán a következő távirati és telefonikus jelentéseket kaptuk:

Labori állapota.

Rennes, augusztus 17. Labori állapota kissé rosszabbra fordult. A tegnap este konstataált láz még folyton tart, de a beteg mégis tudott aludni. Aggodalomra a beteg állapota nem ad okot.

Páris, aug. 17. Egy rennesi magántávirat szerint Dreyfus megkérte Mornard ügyvédet, hogy Laborit fülgyógyulásáig helyettesítse.

A nacionalista újságok nagy jelentőséget tulajdonítanak a haditörvényszék ama határozatának, hogy a tárgyalást nem szakítja félbe. Ugyanezek a lapok nagy fontosságot tulajdonítanak Roget tábornok vallomásának.

Rennes, aug. 17. Bourdon újságíró, a ki Mercier tábornokot gyilkosnak nevezte, esküdszék elé akarták állítani, Mercier azonban az államügyészséghez intézett beadványban kijelentette, hogy a Labori ellen intézett undok merényletre való tekintettel és a főlháborodott közvélemény lecsönnesítése végett nem kívánja Bourdon pörfogását.

A tárgyalás.

Rennes, augusztus 17. Fél 7 órakor megnyílt az ülés és Dreyfust bekisérték a terembe. Labori titkárai a merénylet óta nincsenek jelen az üléseken. Dreyfust teljesen zavartalanul kísérték át a fogházból a gimnáziumba. A kordon mögött alig voltak jelen kíváncsiak. A tanuk megérkezésekor nem volt semmiféle tüntetés. A tárgyaláson csak bot és ernyő nélkül szabad megjelenni.

Roget tábornok folytatja tanuvallomását. Elmondja, hogyan figyelte meg Picquart ezredes Henryt. Picquart elfogta Henry leveleit és megbízás nélkül házmotózást végzett nála, a miről még a minisztert sem értesítette. A tanu elmondja azután, mekkora költségekkel járt Henry és Madame Pais megfigyelése és nem nagyon hízegően nyilatkozik Eszterházyról, a kit könnyelmű, eladósodott játékosnak jellemmez. Mindazáltal megmarad annál, hogy Eszterházy ellenséges üldözésnek az áldozata. Roget elmondja azután, hogy Picquart egy Quenelli nevű embert, a kit kémkedéssel vádoltak, három évi fogházra íteltetett és a bírának titkos ügyiratokat adott át. Azt hisz, hogy Du Paty de Clam, ha nem közvetlen szerzője, legalább értelmi szerzője a Speranza aláírású levélnek és hogy Du Paty azért cselekedett így, mert meg volt győződve Eszterházy ártatlanságáról. Du Paty ügyébe egyáltalán nem szabad belekeverni a vezérkart. A Quenelli esetre vonatkozólag Roget tábornok kijelenti, hogy meggyőződése szerint Picquart koholt kémkedési ügyet rendezett és a kémkedéssel hamisan vádolt Quenellit letartóztatta pusztán fontoskodásból. Quenellit tényleg három évi fogságra ítélték, még pedig azután, hogy Picquart titkos okmányokat terjesztett a bírák elé. Roget megmarad a mellett, hogy Dreyfus különböző osztályokban lépéseket tett, hogy értesüléseket sze-

rezzen a mozgósításról. Dreyfus 1893-ban Roget parancsnoksága alatt állt. Roget intelligens munkásnak mondja őt, de jellemét meglehetősen rossz színben tünteti föl. Az ő tudomása szerint Dreyfust csak egyetlen egyszer bízták meg kísérletképen fiktív munkákkal. Demange kívánságára Roget tábornok Du Paty szerepéről is nyilatkozik. Elmondja az utóbbinak intézkedéseit, hogy Eszterházyt az ellene készülő támadásról értesítse és felemlíti a Speranza aláírású különböző leveleket, melyek szerzőjének vagy legalább kezdeményezőjének Du Paty tartja. E levelek egyike Souffrin rendőr-ügynök kezeirésa.

Elnök: Mlnt vélekedik Eszterházy Walsyn leveleiről?

Roget: Nem ismerem azokat alaposan, azért részletesen nem nyilatkozhatnék róluk.

Elnök: Ön egy órával Henry letartóztatása után nála volt? Kérdezte-e tőle, hogy miért követte el a hamisításokat?

Roget: Igenis nála voltam. Rendkívül kínos jelenet játszódtott le közöttünk, de úgy emlékszem, hogy határozott kérdést hozzá nem intéztem.

Demange védő kérdésére. Roget Du Paty eljárásáról nyilatkozik. A mi magát Du Paty de Clamot illeti, ha nem is szerzőjének, de mindenestre okozójának látja Speranza aláírással ellátott táviratnak. Ugyanazon a véleményen van, mint erről a tárgyról Henry volt és pedig azért, mert Eszterházy Walsyn ártatlanságáról meg van győződve. A közönség körében tiltakozás hangjai hallatszanak. Egyébként azt hiszi, hogy a Du Paty ügy lényegétől teljesen távol áll s azért őt számításán kívül kellene hagyni.

Demange: Hogyan magyarázza meg tábornok ur Du Paty szerepét?

Roget kitérő választ ad.

Demange: Mivel magyarázza a tábornok ur Du Paty közbenjárását Eszterházy Walsyn javára?

Roget: Ezt magam sem értem. Du Paty nyilván Eszterházy Walsyn ártatlanságáról volt meggyőződve s ezt be is akarta bizonyítani.

Demange: Nem látom be, hogy minek az ő intervenciója, ha Eszterházy ártatlan.

Roget (némi babozás után): Én nem is tettem volna, de azért ez nem volt büntetendő cselekmény.

Demange: Igaz, hogy Du Paty rábirta Eszterházyt, hogy Billot akkori hadügyminiszterhez anonim levelet intézzen?

Roget: Azt hiszem, hogy csakugyan irt ilyen levelet.

Demange: Hogyan magyarázza meg tábornok ur azt, hogy Eszterházyt Du Paty hívta Párisba s azután elment Schwarzkoppen attaséhoz és kérte, hogy jelentse ki, hogy ő ártatlan?

Roget: habozva így felel: Nem tudok erről semmit.

Demange: Látja itt tény előtt állunk, erről ön nem tud semmit. Egész vallomása pedig abban állott, hogy hallomás után beszélt és véleményt mondott bizonytalan dolgok felett!

Roget: Oly dolgokról, melyeket közlelő nem ismerek nem szólhatok.

Demange (gunyosan): Tudjuk már! (derűtség). Tegnap pedig tábornok ur a petit blau miatt, melyet szintén nem ismert, az egész világot vádolta, — pusztán azért, mert abban radirozás van, gyanúsította. Ön 600.000 frankról beszélt, melyet Eszterházynek ajánlottak volna fel, hogy a borderó szerzőjének adja ki magát — honnan tudja ezt?

Roget: Eszterházy mondta.

Demange: Tehát Eszterházy! Hogyan érti azt, hogy Eszterházy, akit ön a Dreyfus családtól fizetett ügynöknek tekintett, azt álitotta, hogy Dreyfus járt a katonai attaséknál?

Roget: Hja! az az Eszterházy, mit tudom én? Ki tudhatja, hogy mit csinált és mi mindent fog még csinálni!

Demange: Tábornok ur megjegyezte, hogy Dreyfus még csak nem is vitatta a vádat, mit akart ezzel mondani?

Roget: Azt, hogy ha engem vádolnának, én bizony találnék elég argumentumot a védelemre.

Demange: Ugyan kérem tábornok ur, ne mondjon ilyent, jól tudja, hogy Dreyfust csak a borderó alapján vádolták és hogy a többi iratot nem is ismerte.

Elnök Dreyfushoz: A tanuvallomáshoz van-e megjegyzése?

Dreyfus: (igen izgatott hangon.) Egész vallomásában egyetlen tényt sem említ, egyetlen igazságot sem mond el. Pusztán gyanúsításokra támaszkodott.

Bertulus vizsgálóbíró általános feszültség közben lép a terembe, hogy vallomásokat tegyen. Nagyon halkán beszél elannyira, hogy az eínök és védő ismételtlen kéri, beszéljen hangosabban, hogy szavait jobban megértsék. A tanu élénken gesztikulál, különösen annak a jelenetnek leírásánál, a mely hivatalában Henryvel lejátszódtott. Bertulus nagyjában ismerteti a semmitőszék előtt tett vallomását és elmondja, mikép jutott ő ahhoz, hogy ezzel a ügygyel foglalkozzék. Reabizták a Speranza és Blanche aláírású táviratok ügyében megindított vizsgálat vezetését. Elmondja, hogy madame Pays leánya a Speranza aláírású távirat szerzőjének vallotta magát, míg a Blanche aláírású távirat szerzőjéül Du Paty de Clamot nevezte meg. Később vallomását oda módosította, hogy a Speranza aláírású táviratot Eszterházy küldötte el. Az ügy vizsgálata folyamán Picquart is kikeltett hallgatnia. Gonse tábornok felszólította egyizben, hogy mondja meg Picquartnak, hogy jövője ama magatartásától függ, melyet a törvényszék előtt fog tanusítani. A vizsgálat folyamán Eszterházynek egy Rotschild báró titkárához intézett levelet találtunk, melyben írja, hogy most a hadgyakorlatra megy és távolléte alatt Pays asszonynál házkutatás lesz, melynél bizonyára Dreyfusra kedvezőtlen levelet fognak találni. A tanu most elmondja, mikép halmozódtak össze a momentumok, melyek Eszterházy ellen irányították a gyanút. Ekkor jött el Henry ezredes a hadügyminiszter megbízásából hivatalomba. A mint én a felfedezett és a lefoglalt hamisított okmányokat neki megmutattam, Henryn oly izgatottság vett erőt és annyira elsápadt, hogy magam is szinte megsajnáltam. Nyakamba borult és könnyes szemmel könyörgött, hogy mentsem meg a hadsereg becsületét. — Henry viselkedése természetesen igen közelfekvő következtetésekre birt, melyek helyessége később ki is derült. Bertulus vizsgálóbíró most Roget vallomására tér át, melynek rávonatkozó részét inszinuációnak tartja. Én már — ugymond — a semmitőszéki tárgyalás folyamán is kijelentettem, hogy Caviagnac különös vallomása engem nem lep meg, mert láttam, hogy Roget Eszterházy védőjéül szegődött. Azt mondták rólam, hogy én Pays asszonynak megengedtem, hogy hivatalomban vesse le a blousát és meztelen karokkal álljon ott. Ebből természetesen egy szó sem igaz. Bertulus azután az okokat adja elő, melyek gyanút keltettek benne, hogy Henry Eszterházy bűntársa.

— Sulyt helyezek — ugymond — arra, hogy kijelentsem, hogy Henry előttem sohasem nevezte meg Eszterházyt, mint a borderó szerzőjét. Ez maga is nagyon gyanus, de éppen olyan természetes is. Végül Bertulus ama meggyőződésének ad kifejezést, hogy Henry a múlt évben sürűbb érintkezésben állott Eszterházyval és utal erre vonatkozólag Eszterházy-nak Jules Roche képviselőhöz intézett levelére.

Midőn Bertulus távozni akart, Henry ezredes özvegye előrohan és egy kézmozdulattal maradásra bírja (Általános feltűnés.) s aztán a következőket mondja: A múlt évi július hó 18-ikán férjem elmondta, hogy Bertulus vizsgálóbíró őt nagyszerűen fogadta és őt átölelte. Én azt mondtam neki: Biztos vagy abban, hogy ennek az embernek csókja nem Judás-csók? Most pedig meg vagyok arról győződve, hogy igazam volt.

Bertulus: Elnök ur, felelni akarok. Henry özvegyének — (Henrynéhez fordulva): Asszonyom én nem vagyok asszony, én nem beszélek Henry nevében, hanem csak úgy, a hogy megtörtént. Állításomat szóról-szóra fenntartom.

Ezután Picquartot hívják fel tanuvalomásra. **Picquart** bebizonyítja, hogy a borderó szerzője Du Paty de Clam. Du Paty mindjárt a Dreyfus-pör kezdetén magára irányította a borderó szerzőségének gyanuját és pedig az által, hogy a borderó két okmányát irodájában találták. Du Paty aztán, hogy a gyanút magáról elterelje, Dreyfust okolta a borderó megírásával.

Elnök a Picquart vallomásának folytatását másnapra halasztja.

Bécs, aug. 17. (Saját tud. táv.) A *Wiener Allg. Ztg.* római jelentése szerint Panizzardi attassé a borderó egy másolatának van birtokában, melyet Schwarzkoppentől kapott.

Bécs, aug. 17. (Saját tud. távirata.) A *Wiener Allgem. Zeitung*nak táviratozzák Rómából: A Tribuna felszólította mindazokat, kiknek módjukban van, hogy megvilágítsák Walsyn árulását, nyilatkozzanak. A felhívás különösen Panizzardi ezredesnek szólt, habár az ezredes nem léphet ki tartózkodó szerepéből, miután a kormány nem engedi meg neki, hogy bármit is közzé tegyen, mégis abban a helyzetben vagyok, hogy következőket jelentsem: Az olasz kormány nagyon jól tudja, hogy a párisi volt katonai attassé világosságot tudna vetni a Dreyfus-ügyre, mert Panizzardi Walsyn számos eredeti levelein kívül birtokában van amaz iratok egyikének is, melyek a borderóban felsorolva vannak, pld. a Madagaskarról szóló tanulmány, melyet elejétől végéig saját kezeivel írt, ugyanarra a karakterisztikus papirosra, melyet a borderóhoz is használtak. Panizzardi Schwarzkoppentől kapta s amaz hangosan felkaczagott, midőn hallotta, hogy a tábornokok tagadják, hogy a borderó Walsyn írás s bár eleitől fogva meg volt győződve Dreyfus ártatlanságáról, mégis valószínűnek tartja a katonai szolidaritásnál fogva, hogy Dreyfust újból elítélik.

A közlemény óriási szenzációt kelt.

Guérin és társai.

Páris, aug. 17. **Drummond** és **Lasies** újra tárgyaltak **Waldeck-Rousseau** miniszterelnökkel **Guérin** ügyében. Minthogy azonban **Guérin**

követelései elfogadhatatlanok voltak, a tárgyalás eredménytelenül végződött. A helyzet tehát változatlan.

Páris, aug. 17. A lapok mind azt mondják, hogy **Guérin** helyzete komoly kezd lenni. **Lasies** képviselő, a ki éjjel két órakor meglátogatta **Guérin**et, onnan jövet azt jelentette, hogy a házban lévők még most is végső ellentállásra készek. **Nyolcz** nyomdász, a ki **Guérinnél** volt, éjfélután elhagyta a házat. Mindannyijukat kihallgatják és szabadon bocsátják, ha kimutatják, hogy a házban munkájuk volt. Hír szerint a rendőrség ma megkísérli, hogy behatoljon a házba.

TAVIRATOK.

Az új szerb kereskedelmi miniszter.

Nis, aug. 17. **Zivanovics** Zivan államtanácsost kereskedelmi miniszterré nevezték ki.

Nagy viharok Dél-Amerikában.

Walparaiso, aug. 17. **Santiago** vidékéről folyton nagy vihart és áradást jelentenek. Egy személyvonat egy hidról lezuhant a folyóba és 50 ember odaveszett. Egy házat elvitt az árvíz. **Kilencz** ember életét vesztette.

Montevideo, aug. 17. Itt óriási károkat okozott a ciklon. Sok emberélet is elpusztult. (Magy. Táv. Ir.)

A pestis.

Washington, aug. 17. Az Egyesült Államok lisszaboni konzuljának egy távirata szerint Lisszabonban öt pestises megbetegedés fordult elő. (M. T. I.)

A kelet-ruméliai kamat hátralékok.

Szófia, augusztus 17. A kelet-ruméliai kamathátralékok rendezésér vonatkozólag Bulgária és a Dette Publique között létrejött megállapodás híre megerősítést nyer. Ez a hátralék azonban nem 600,000 font, hanem csak 600,000 frank. A bolgár távirati ügynökség ehhez a jelentéshez a következő megjegyzéseket fűzi: Mikor a Grekov-kabinet kormányra lépett, nagyon komoly pénzügyi helyzetet talált és ott találta a már esedékes kötelezettségeken kívül a kelet-ruméliai kamathátralékokat is. A kormány a szohranében június havában megszavazott pénzügyi egyezmény alapján megfizette az összes esedékes adósságokat, köztük a Dette Publique igazgatóságának a követelését is. A Grekov-kormány föladatául tűzte ki Bulgária pénzügyeinek rendezését és sikerült a folyó költségvetési bevételekből nemcsak a rendes költségvetési kiadásokat fedeznie, hanem a rendkívülieket is, a melyek a most folyamatban levő közmunkák kapcsán fölmerültek. (Magy. Táv. Ir.)

Dél-amerikai államok egyezsége.

London, aug. 17. A Timesnek jelentik Buenos-Ayresből: Hír szerint Brazillia, Argentina és Chile között szerződés jött létre, a mely szerint a három állam között minden nézeteltérés választott bíróság útján szüntetendő meg és a három ország honvédelmi költségvetése leszállítandó. (Magy. Táv. Ir.)

A japán szenátus elnöke Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, aug. 17. **Konoye** herceg, a japán szenátus elnökének tiszteletére, a ki átutaztában itt tartózkodik, tegnap a Jildiz-palotában diszcebéd volt. (Magy. Táv. Ir.)

Transzvál.

London, aug. 17. A Timesnek jelentik Pretóriából: A dinamit-kérdés tanulmányozására kiküldött bizottság előterjesztette jelentését. A jelentés azt ajánlja, hogy új szerződést kössenek a dinamit-társasággal az eladási árak leszállítása nélkül. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Aratás után. Az a jelentés, melyet a földmivélsügyi miniszterium most az aratás eredményéről, illetőleg a vetések állásáról kiadott, módfelett örvendetes hírt közöl: azt tudniillik, hogy az aratás jobban sikerült a várakozásnál. A hivatalos becslés, akármilyen gondos volt is, nem állapíthatta meg egészen pontosan a terméseredményt; most azonban a próbacseplések alapján végleges adatokkal mutatkozik az eredmény, mely jobb a tavalyinál és a kétélvölttinnél, a július végén közzétett becslést pedig közel egy millió métermázsával felülmulja.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. aug. hó 15-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 7.70—8.10. Kétszeres buza 6.—6.50. Rozs 5.60—5.90. Arpa 4.50—4.80. Zab 4.60—5.40. Tengeri: 4.90—5.10. Borsó 13.—. Lencse 14.—. Bab 5.80. Köleskása 10.50. Burgonya 1.60. 100 kiló lángliszt 15.—, zsemlyeliszt 14.50, fehérkenyér liszt 13.80, barnakenyér liszt 12.50, széna fuvarral 1.80, szalma 50. Szalonna 53.—, 6 kiló zsup-szalma —08. 150 dkg alom-szalma —03. 1 köbm. bükkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.30. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —44. Pálinka —32. Szilva pálinka —85. Szesz 95.—. 1 mm. kőso 10.70. nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 25.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 34.—, új bor 26.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 14.—. köles —.—. repce —.—, dió 16.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —.—, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 32, vörös hagyma 8, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.— 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, augusztus 17.

Az irányzat szilárd.

Oszttrák hitel	— — — — —	829.—
Magyar hitel	— — — — —	469.—
Allamvasut	— — — — —	763.—
Rimamurányi	— — — — —	544.—
Magyar jelzálog	— — — — —	244.50
Salgótarjáni	— — — — —	331.—
Wagon-kölcson	— — — — —	623.—
Villamosvasut	— — — — —	225.—
Magyar leszállító	— — — — —	353.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	404.50
Kereskedelmi	— — — — —	101.50
Délivasut	— — — — —	65.08

Bács, augusztus 17.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	— — — — —	888 60
Magyar hitel	— — — — —	594 25
Allamvasut	— — — — —	852 80

Határidők.

Budapest, augusztus 17.

Készaru búzában az irányzat szilárd volt, és 15,000, mm. forgalom mellett az árak — krral magasabban jegyeztettek.

Buza októberre	— — — — —	8 45
Buza áprilisra	— — — — —	8 72
Tengeri szept.	— — — — —	4 72
Rozs okt.	— — — — —	6 70
Zab okt.	— — — — —	5 27
Új tengeri	— — — — —	4 79
Káposzta, repeze, aug.	— — — — —	12 10

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsdcén 1899. augusztus 17-én

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	118.40
Magyar koronajárdék	— — — — —	96.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₀ %	— — — — —	120.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₀ %	— — — — —	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	94.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.—
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	96.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	161.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	140.—
Osztrák járadék papírban	— — — — —	100.—
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	100.—
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	118.50
Osztrák korona járadék	— — — — —	99.75
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	137.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	900.—
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	393.25
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — — —	388.40
Párisi vista	— — — — —	352.25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	— — — — —	9.56
Németbirodalmi márka	— — — — —	58.90
London vista	— — — — —	120.75
20 márkás arany	— — — — —	11.76

Örley Flóra vendégfölképte.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Evadérlét 106. szám. Kisérlét 106. szám.
Páros. Páros.

Ma pénteken, augusztus hó 18-án,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Párisi élet.

Operette 5 felvonásban. Írták: Meilhac és Haléwy.
Zenéjét, Offenbach. Fordította: Latabár Endre.

SZEMÉLYEK:

Pompa di Matadores, brazilliai	—	Kassai K.
Gondremark báró, gazdag svéd birtokos	—	Leövey Leo.
Gondremark báróné, neje	—	Turchányi O.
Gardfen Roul	} párisi uracsok	Bónis Lajos.
Robinet		Iványi A.
Gontran	—	Fehér József.
Metella, grisette	—	Korányi Frida.
Fricke, cipészmeister	—	Nyárai Antal.
Prosper szolga	—	Mezei Mihály.
Madame Quimper Karadek, főrangú özvegy, párisi háztulajdonos	—	K. Arpási Kata.
Madame Folle Verdune, unokahuga	—	I. Vásárhelyi V.
Gabriella, keztüvarrónő	—	Örley Flóra.
József, bérszolga a Grand Hotelben	—	Heltai N.
Urbain, szolga	—	Váradi M.
Pauline, Quimper Karadek szobalánya	—	Komlósi Emma.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sor 1 forint, IX—XI sor 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap szombaton, augusztus hó 19-én

CARMEN.

Opera 4 felvonásban. Meriméd Prosper novellája után írták: Meilhac és Haléwy. Zenéjét. Bizet György.

A szorokantórt felelős.

Dr. VECSEKICS GYULA.

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.

950—1899

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyváradvárosi kir. járásbírósnak 1899. évi V. I. 693 számú végzésével Bleyer és Weisz felperes részére Supka G. (Gizella) alperes ellen 26 frt 26 kr követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 665 forintra becsült ingóságokra a n.-várad városi kir. járásbírósnak fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén annak felülfoglaltatók követelés erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, Nagyváradon Hármass-utca 514 sz házban leendő megtartására határidőül **1899. évi augusztus hó 19 napján délelőtt 11 órája** tűzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt üzleti berendezés s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak

jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik

Kelt Nagyváradon, 1899. évi augusztus hó 3-ik napján.

Vénis Béla

216 1—1.

kir. bir. végrehajtó

Eladó szőlő.

A Várostól 15 percz séta, országot mellett 3570 □-ól — ebből 2 hold rigolirozott és beültetett, a többi gyümölcsös. Szabad kézből eladó. Megtudni e lap kiadó hivatalában.

215 (3—3)

Fényképészeti műterem áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

fényképészeti műtermemet

a főutcza Karaguly-házból

a régi realiskola épületébe

(a Szent László templommal szemben)

helyeztem át, hol műtermemet a legkényesebb igényeknek is megfelelően egészen ujonnan rendeztem be s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy **chromo, aquarell, platinotipió** képeket vizittől egész életnagyságig művészi kivitelben állithatok elő.

Kocsival a műterem bejáratáig hajtható.

A n. é. közönség kegyes pártfogásáért esdve, maradtam

alázatos szolgálja:

LOJANEK JÁNOS

fényképész.

113. 3—10

Új festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBAFESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, firnisz butor és kocszi-lackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ ECSETEK

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár szoba-padló-lackokban, 5-féle színben, egy 1 kilós doboz ára 75 kr. Spiritusz szobapadló-lackok citromsárga, narancssárga és ockersárga színekben, a melyek befestés után 1 óra alatt tökéletesen megszáradnak 1 kiló üvegben 1 frt.

Denaturált szesz kapható legolcsóbb árban.

Árjegyzék kívánatra ingyen

Figyelmeztetés! Az üzlet nem a Szent László piac-téren hanem Nagy Teleky-utca

532. sz. a. van, a Biharmegyei Kereskedelmi Banktól a második ház.

167 29—50

Legolcsóbb bevásárlás!